

رشحات عرفان

مظهر ظهور الهی

محمد افنان

اصطلاح مظهر ظهور که از ابداعات بدیعه در آثار بهائی است، مکرراً در الواح و آیات صادره از طلعات مقدسه امر الهی زیارت می‌شود. حضرت بهاءالله در کتاب بدیع می‌فرماید "... توحید ذات محقق نشود مگر به مظهر ظهور و تنزیه الهی از اشباح و امثال مبرهن نگردد مگر به مظهر ظهور، و اگر از برای مظهر ظهور شبه و ندّ و مثلی ملحوظ گردد تنزیه ذات قوم از مثلث معین نگردد، و تقدیس نفس از منیت تحقق ننماید." (کتاب بدیع، چاپ آزرندگان، ص ۲۲۰)

حضرت نقطه اولی در کتاب بیان می‌فرماید "... زیرا که سیلی از برای امکان بسوی ذات ازل (غیب منیع) نیست الا آنکه آنچه نازل می‌شود از مظهر ظهور می‌شود و آنچه صاعد می‌گردد الی مظهر ظهور بود." (کتاب بیان، منتخب آیات از آثار حضرت نقطه اولی، ص ۵۵، مؤسسه ملی مطبوعات ایران (باب نوزدهم از واحد هشتم))

و از حضرت عبدالبهاء در مجموعه مکاتیب است "چون نفوس مقدسه حجابات کلّ عوالم و سبحات کلّ مراتب را خرق نمایند و به مقام مشاهده و لقا بشتابند و به عرفان مظهر ظهور مشرف آیند و بطهور آیه‌الله‌الکبری فی الافئده فائز شوند، در آن وقت علّت خلق ممکنات که عرفان حقّ است مشهود گردد." (مجموعه مکاتیب، ج ۲، ص ۵۰، چاپ مصر (تفسیر حدیث کنت کنت))

بیان حضرت ولی‌امرالله در لوح قرن احباء شرق چنین است "... اعلان قائمیت بی‌پرده و حجاب در عاصمه ایالت آذربایجان در مجلس حکومت در محضر ولیعهد و علمای شیخیه و فقهاء و مجتهدین عظام بواسطه نفس مظهر ظهور گشت." (لوح مبارک قرن، مؤسسه مطبوعات ایران، ص ۴۶)

ترکیب لفظی مظهر ظهور در حقیقت نوعی بیان تأکید است، زیرا مظهر اسم مکان و ظهور مصدر آن است، و همواره اسامی مشتق از مصدر ارتباط نزدیک به مصدر

دارند، و جمیع آنان گویای تأکید و تحکیم مطلب است. اما در این مورد به علت آنکه لفظ ظهور حاکی از تمامیت و کمال تجلی الهی است، و مختص به کیفیت خاصی است که همه مراتب جلال و کمال و اسماء و صفات را بیان می‌نماید اختصاص به مظاهر مشیت اولیه و تجلی کلی الهی دارد، زیرا همه این مختصات را شامل و جامع است. اما مظهریت اسماء و صفات اگرچه در باره مظاهر الهی نیز صادق است، ولی در بعضی موارد در آثار مبارکه این کیفیت مظهریت در باره افراد به طور عام و خاص نیز مذکور گردیده است.

در خصوص ظهورات الهی اصطلاح مظاهر صفات غیبیه به این کیفیت در کتاب مستطاب ایقان نازل "... و در حق جمیع آن مظاهر قبل و بعد حکم سلطنت جمیع صفات و اسماء ثابت و محقق است، زیرا که مظاهر صفات غیبیه و مطالع اسرار الهیه اند." (کتاب ایقان، چاپ آلمان، بند ۱۱۳) و در رساله ابن ذئب چنین نازل "... و مقصود از این لقاء، لقاء مشرق آیات و مطلع بینات و مظهر اسماء حسنی و

مصدر صفات علیای حق جلّ جلاله است." (لوح شیخ، چاپ مصر، ص ۸۷)

اطلاق اصطلاح مظهر به طور عام را در لوح رضوان العدل می‌توان به شرح زیر زیارت نمود "ان یا مظاهر هذا الاسم (عدل) انتم خلقتم بامری و بعثتم بارادتی ایاکم ان یمنعکم هذا المقام عن الخضوع بین یدی ربکم العزیز العلام..." (آثار قلم اعلیٰ، ج ۴، ص ۲۵۲، مؤسسه مطبوعات ایران)

و بالاخره مواردی که خطاب به افراد معین و مخصوص است نیز در الواح زیارت می‌شود. در لوحی خطاب به جناب حاجی میرزا محمدتقی افنان وکیل الحق چنین نازل "ان یا مطلع سکونی و مظهر وقاری ان استمع الله امره بعد اخری من السدرة المنهی انه لا اله الا هو الواحد الفرد المقتدر العزیز المختار." (آثار قلم اعلیٰ، ج ۶، ص ۲۵۳، مؤسسه مطبوعات ایران)

خلاصه می‌توان گفت که اصطلاح مظهر ظهور حاکی از تجلی کامل و جامع الهی در هر دور است، ولی لفظ مظهر، به تنهایی، می‌تواند نمودار یکی از صفات و یا اسماء الهی قرار گیرد. به عبارت دیگر، مظهر عام و غیرمقید، و مظهر ظهور خاص است.